

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon števil. 74.

Štev. 211.

V Ljubljani, v petek 15. septembra 1899.

Letnik XXVII

Shod v Vitanju

10. septembra 1899.

(Izvirno poročilo.)

Zdaj veš, vrli pohorski kmet, kakšni so nemški hajlovci, zdaj poznaš mokrača; videl si divje obraze, iz katerih sije strast in zaslepljenost; še ti doni v ušesih besno kričanje, divje rotnje in ostudno psovanje. Vse to ti je vendar slednjič odprlo oči. Ošabna vitanjska svojat pa je dosegla, česar ni nameravala, pa krvavo zaslužila: zaničevanje vseh okoliških kmetov, ki so ji dozdej le takrat dobri bili, ko so jim nosili denar. Bravo! Le tako naprej, plačilo ne izostane.

Pred kakimi štirinajstimi dnevi so sklenili tukajšnji rodoljubi, napraviti v Paki shod, kjer bi poučili ljudstvo o političnem položaju, je opozorili na pogubonosno delovanje socijalnih demokratov, je vspodbujali k marljivemu izobraževanju, ki je dandanes neobhodno potrebno, pred vsem pa, opomnili kmeta na potrebo združevanja ter ustanovili kmetško zadrugo. In ravno to poslednje je v oči bodlo vitanjske talni Nemce. Oni vedo, da jim je odklenkalo, če se postavi kmet na lastne noge in ne vozi več v požrešni mlin vitanjskih prekupcev.

Vršile so se za shod in ljudsko veselico obširne priprave — toda mi smo obračali a gospod Zoff so obrnili, prepovedal je shod in veselico, ker je bil baje prostor nepripraven, in za telesno varnost nezadostno preskrbljeno. Vsi prizivi niso koristili nič. Odgovorilo se je: quod scripsi, scripsi. Iz političnega stolca se dalje vidi. Že v soboto zvečer se je šepetalo po trgu: mokrači pridejo in bodo razgnali ves shod in vse ven pometali. Raznesel se je tudi glas med kmeti, da sploh nobenega shoda ne bo — in mnogi so odšli na svoj dom. Še le ob polu dveh smo zvedeli, da je tudi veselica konečno prepovedana — ob enem so se pripeljali rudečkarji iz Celja, Zagorja, Ljubljane, njim še so se pridružili bratci kovači iz tukajšnih fužin. G. poslanec I. Žičkar skliče shod po § 2 v Paki v sosedno hišo prvotno odmenjene gostilne. Ko so se v gostilni delila vabila na zaupni shod, prilomastijo mokrači v gostilno in zahtevajo burno vstopnic k shodu. Posebno se je ustil in vsiljeval neki Železnikar iz Ljubljane in Čobal iz Zagorja, da hočeta prě samo slišati glas našega g. poslanca. Ker se jima je povedalo, da jih poslanec ne pozna, torej tudi k shodu po § 2 pustiti ne sme, zaženejo rudeči bratci huronski hrušč, začnejo puliti iz svojega znanega leksika psovk najlepše cvetke in jih metati v obraz poslancu in vsem pričujočim.

Mi pa med tem, ko tulijo mokrači svoj Lied der Arbeit, odrinemo v sosedno hišo. Mokrač, ki do zdaj niso vedeli, kje bo zborovanje, opazijo, kje smo, pridrve za nami in hočejo siloma udreti v hišo. No, žandarji so bili na svojem mestu in ne pustijo nikogar noter, kdor ni imel vstopnice. Deputacija socijalcev zahteva zopet vstop, ki se po daljši debati dovoli tukaj znanemu rudečkarju Kolencu. A revček se je držal slabo. Ko g. poslanec opomni, da se mora izvoliti predsednik zborovanju, krika zastopnik socijalcev: Jaz sem prezident tistih, ki so na cesti. Pomilovalni po-

smeš naših kmetov mu vzame vso korajžo, da zbeži zopet vun na blatno cesto — bil je namreč silni dež. Res, žaba sili v lužo.

Zunaj pa divja tolpa mokračev, bila je v resnici mokra, da se nam je kar smilila, tuli in razgraja ter ponavlja v enomer svojo junaško pesem, piska na piščalke in udarja s pestmi po oknih. Pa dež jim lije za srajco, da se revčki vsi sključeni drže, voda jim sicer iz črevljev odteka, — toda kaj vse to, saj delajo v občni blagor. Med nje je pomešana »nadobudna« mladež, tako neki mlekozobi Ledl, ki bi naj pazil, da mu ne izginejo možgani iz razbite glavice, neki marcijski Hofbauer, vročekrvni Korl in cel kup čevljarčkov in drugih, ki se pečajo z banavzičnimi umetnostmi.

Vrli požarniki, na čelu jim sajavi vitanjski Hefajst, so morali tudi pomagati na cesti. Celo neko staro babje, s stoletno frcanjo na glavi, je šepalo med lepimi bratci . . . Zares prizor, da bi se krohotali olimpski bogovi. Neumevno nam je, kako je zašel med to tolpo c. kr. nadgeomter Emanuel Martiny, ki je okoli skakal in kričal ter pljuval in psoval kakor najhujši fakir. Še spregovorimo s to puhlo glavico, da ji bo zeleno pred očmi!

V sobi pa se je izvolil predsednikom vrl narodnjak, gospod Ivan Vivod iz Doliča. G. poslanec Žičkar se spomni najprej premile pokojne cesarice, ki je bila lani ravno 10. sept. umorjena, ter razvija v jedrnatem govoru, kako žalostno je v ljubi Avstriji, kako se nekatere razdivjane nemške stranke kar nič več ne sramujejo svojega javnega izdajstva, omenja žalostnih dogodkov v Celju, Celovcu in Grasicah: vse to teži po revoluciji. Thun ima sicer dobro voljo, a kaj to pomaga, ko so uradniki vsi polni velikonemškega duha. In zdaj se nam godi slabo, kakor malokdaj poprej. V čisto slovenskih krajih, kakor so občine Dolič, Ljubnica, dobivajo vedno le samonemške dopise, kljub vsem pritožbam — povsod hočejo po Beustovem receptu pritisniti Slované ob zid.

V takem času, ko parlament počiva, je pač težko državnemu poslancu povedati volilcem kaj zanimivega iz državne zbornice. Vlada pa je med tem časom povišala sladkorni davek od 13 na 19 kr., s čimur si pač ni zaslužila hvale revnega ljudstva, ker ta davek posebno zadeva delavno ljudstvo — rajši bi se bil obdačil veliki kapital, ki prinaša brez nobenega truda obile obresti. Nekaj pa je vendar storila vlada, kar bo kmetu v korist: znižala je desetek pri zemljiščih.

Burno pozdravljen nastopi sedaj drugi govornik, g. dr. Jankovič, ki je prihitel še s kakimi 14 vrlimi tovariši v slabem vremenu iz Konjice, da pouči in navduši svoje Vitanjske rojake. Taki hrupni prizori, pravi govornik, morajo slednjič oči odpreti tudi tistim, ki še spijo in menijo, da ni nobene nevarnosti. Kdo tako vpije zunaj? To je zapeljano ljudstvo, mokrači in njih zvesti bratci, kadar gre zoper Slované in zoper vero, nemški nacionalci. Vsem vam še se zgraža ob dogodkih v Celju, kjer se je postopalo nasproti Slovincem, kakor da bi ne bili avstrijski državljani in davkoplačevalci. Niti policija ni branila nas, prodani smo

bili uplivu celjske fakinaže. — Slični dogodki v Celovcu, kjer so se čuli izdajalski klici — v Grasicah so se borile izdajalsko podšuntane trume ljudstva proti vladi sami. Burnim osodepolnim časom se bližamo. Če preti nevarnost hiši, pazi skrben gospodar, da se pravočasno pripravi, ublažiti posledice nevarnosti ali jih uničiti.

Tudi mi Slovenci se moramo pripraviti na bodoče dni, ko se nam utegne huje goditi kakor kedaj, ko bodo do skrajnosti razdivjani nemški nacionalci in njih privrženci, mej katerimi je toliko zaslepljenih naših bratov, se navalili na našo zemljo in naša prava.

Shod, katerega je imela »Südmark« zadnji petek v Celju, nam je pokazal, kako premišljeno širijo svoje mreže po vsem slov. ozemlju, kupujejo naša posestva, lovijo naše ljudi in jih spreminjajo v nam neprijazne, nas prezirajoče in sovražeče Nemce. In mi? Mar čemo gledati, kako se vgnjezduje naš tisočletni sovražnik, ki nam je vzel že dve tretjini našega ozemlja, mar hočemo gojiti kačo na svojih prsih, ki nas bode uničila, ko se je dovolj napila in namastila naše krvi? V 13. stoletju se je v gorenještajski vasi Liezen še slovenski propovedovalo, bavarski knez Tasilo je dal v 8. stoletju benediktincem v Kremsmünstru na Spod. Avstrijskem bližnje slovenske kmete kot podanike. In kje je zdaj meja? Čas je, da se postavimo na noge in zmagali bomo. Na vas je močje in žene slovenske, da spolnujete dolžnost, ki vam jo narekuje ljubezen do jezika in zemlje domače, če hočete ostati svoji gospodarji na svojih tleh. Poslušajte močje, ki se potegujejo za Vaša prava in vaše koristi, močje, ki so vznikli iz Vaše sredine, ktere preveva vroča ljubezen do Vas in ki nočejo drugega doseči, kot Vas videti srečne, zdrave in gmotno trdne.

Utegne me pa kdo vprašati: Vsaj bi radi pomagali pri velikem, lepem delu za slovensko domovino. Kaj pa naj storimo? Odgovor je lahek. Svoji k svojim. Priliznjene obljube, sladko govorjenje — to vse že poznate, kadar hočejo kaj imeti od vas. Prepričale so vas zadnja leta, kako delajo nasprotniki z vami, če jim nočete biti več večni robotniki.

Sila važno je, da se bolj in bolj izobražujete. Časi so prošli, ko si je gospodar s par kljukami, ktere je samo on poznal, zaznamoval vse, kar ga je stalo nekaj dušnega napora. Pri sodniji, županstvu, trgovini, pri kmetijstvu, da celo v domačem hišnem gospodarstvu se dandanes stavijo druge zahteve, kot nekdanj. Kdor tega v mladosti ne mara priznati, se mora pozneje v starosti bridko kesati in premnogokrat škodo trpeti.

Zatorej skrbite slovenske matere in slovenski očetje, da bodo vaši otroci čas mladosti dobro porabili. Dajte jim knjige družbe sv. Mohorja, vrstite kratkočasne stvari s poučnim berilom, čitajte dobre časopise, zanimajte se za svoje pravice kot davkoplačevalci, da Vas ne bode vsak gosposko oblečen šušmar nafarbal čez ušesa. Čim bolj se bo povzdignila naša omika, tem bomo znali varovati svoje interese, temveč mož iz naše sredine bo zasedlo veljavna mesta. Vsaj sami opazujete, kako lepo se množi število slovenskih mož

v vseh mogočih strokah, kako lastni sinovi zasedajo mesta, ktera je poprej zavzemal Nemec — ptujec.

Pa ne samo v tem obziru je treba napredka, ampak skrbeti moramo, da bode v obče ljudska omika višja. Ker čim višja, tembolj Vas bodo Vaši nasprotniki cenili in se Vas ob enem bali, ter tem vspešneje se bode razvijal naš boj.

Vzgojajte pa svoje otroke v narodnem in verskem duhu. Katoliška vera je naša najmočnejša zaščitnica. Kdor pa je nasprotnik naše vere, je ob enem nasprotnik ljudstva. Kje raste soc. demokraciji najbujnejša pšenica, če ne med protestantovskimi narodi, pri katoliških ljudstvih pa vidno nazaduje. Niso bili slepi naši očetje, ko so zapisali na svoj prapor: Z vero za cesarja in domovino.

Delujte dragi rojaki, po tem načelu in zmaga mora biti naša. V to pa pomoz Bog.

Oduševljeno priznanje poplača izbornega govornika, ki je vsikdar branil s svetim prepričanjem najdražja biserja vsakega naroda: vero in narodnost.

(Konec prih.)

Sestanek krščansko mislečega dijaštva.

(Konec.)

Pri popoldanskem sestanku je poročal stud. phil. Remec o ljudskih knjižnicah. Podal je najprej njihovo zgodovino. Prve knjižnice so ustanavljali menihi, ki so imeli posebne knjižničarje že v 10. stoletju. Ko so ustanavljali samostani in župniki šole, postajala je potreba knjižnic vedno večja. Univerze so morale seveda imeti obširne knjižnice, katerih napravo je olajšala zelo iznajba tiska, in v 16. stoletju so se že začele javne knjižnice za učenjake. Luteranstvo je v tem oziru mnogo škodovalo; zlasti 30letna vojska je razdrila in razpršila mnogo dragocenih knjižnic. Pozneje so samostani, zlasti jezuiti, mnogo storili, da so se te knjižnice zopet uredile. Posebno je pa naraslo zanimanje za berilo v širših krogih v najnovejšem času od enciklopedistov sem. Sedaj imajo največ javnih ljudskih knjižnic Angleži in Amerikanci. Na Angleškem smejo mesta, ki imajo nad 10.000 prebivalcev, nalagati davek za knjižnice. Majhna država Massachusets ima okoli 300 ljudskih knjižnic. Po letu 1870. so se začele po angleškem vzorcu tudi na evropski celine ustanavljati ljudske knjižnice, ki so pa večinoma v slabih, cerkvi sovražnih rokah. Na Dunaju sta dve taki društvi. V Pragi ima ljudska knjižnica 10.000 zvezkov, za jedno porabo se plača 2 kr. Zlasti zanimive so potovalne knjižnice: Določene zbirke knjig se pošiljajo iz kraja v kraj, tako se na raznih mestih berilo menjuje in da je vse hkrati v rabi. Poročevalec je tudi pojasnjeval razne načine, kako se naj uredé take knjižnice, poročal tudi o načrtu, ki ga snujemo v Ljubljani za ustanovitev take knjižnice. Ljudske knjižnice morajo biti vsem dostopne in delavcem odprte o primernem času, najboljše je, da imajo tiskane kataloge, da se bralci lahko informirajo. V interesu države je, da sama ustanavlja take knjižnice ali pa obstoječe podržavi, ker s tem lahko mnogo dobrega stori in mnogo slabega zabrani.

Pri debati omenja abt. Lavrenčič, kako težko je v nekaterih krajih ljudi, zlasti mladeniče, privaditi, da bi čitali. Stud. iur. Dermota pa naglašja, da bi ljudstvo silno rado bralo, ako bi imelo le dovolj primernih, poljudnih knjig. Sedanje čitalnice in bralna društva ne zadoščajo, ker so se preživela, in treba je, nadomestiti jih z bolj praktičnimi napravami. Ljudske knjižnice se naj združijo z gospodarsko organizacijo. Ljudje, ki hodijo v zadrugo, naj dobé v njej tudi berilo. Dijaki naj neukim ljudem v takih društvih na glas beró. Pri nas se mora v tem oziru obrniti na bolje. V Ljubljani n. pr. je mnogo knjižnic, a le jedna je javna, in še ta mnogim ljudem nedostopna (licealna knjižnica).

Kot zadnji je poročal stud. med. Breclj o alkoholizmu. Alkoholni hranivo, ker ne redi človeka, ampak mu celo škoduje na moči, ampak je le živilo, kakor tobak. Omenjajoč razne vrste alkoholov je naglašal, da so vsi jednako škodljivi, tudi v vinu in v pivu, le množica odločuje večji ali manjši učinek. O fizioloških učinkih alkohola se da reči sledeče: Zmerni zavžit najprej pospeši prebavljanje, neizpremenjen

preide v krv, nekaj se ga izloči, največ ga pa posrkajo živčne stanice, zlasti možgani, prebavljajoči organi pa opešajo. Gorkoto daje le koži, splošno jo zmanjšuje. Če se alkohol redno tudi v majhnih množinah vživa, pokaže svoj vpliv na telo: žile draži pa jemlje vlakencem prožnost; take žile v možganih rade počijo in nastopi mrtvoud; srce se razširi, mišičja vlakenca se izpreminjajo v tolčo, jetrne bolezni nastopajo itd. Še hujši so učinki na umstveno in moralno življenje.

Alkoholizem je družabno zlo postal še le v novem veku, ker je liberalizem dal svobodo obriti in kupčevanju in ker je moderna tehnika tako povzdignila produkcijo tega strupa. Pivovarne, žganjarije itd. s svojo reklamo slepe ljudstvo o pravem bistvu alkohola. Tudi pivo ni hranilno, ker je v najslabši hrani več hraniva, kot v njem — Da se omeji to zlo, ne zadostuje davek, ker ljudje vkljub davku naprej pijó. Družbe treznosti so dobre, a redko dosežejo pravi uspeh. Popolni abstinenti, ki so se zavezali, da nikoli ne bodo pili alkoholične pijače, in ki jih je v Ameriki 10 milijonov, na Angleškem 7 milijonov, so storili več. A najboljše sredstvo, da se vredi vživanje alkohola, je, da se smatra izdelovanje in trgovina z alkoholom kot javna zadeva. Krščanskosocialna gospodarska organizacija, ki hoče delavskim stanovom dati dobra stanovanja, osvoboditi jih od krčem, dati jim zdravo hrano itd., je najgotovnejši pripomoček proti temu družabnemu zlu.

To predavanje, katero je pri debati stud. med. Dolšak po pravici imenoval vzorno, je napravilo velik vtis na poslušalce in je dostojno končalo znanstveni del dijaškega sestanka.

Že iz tega kratkega poročila, v katerem so razna predavanja le površno posneta, izprevidi se lahko, da je drugi sestanek krščansko mislečega akademičnega dijaštva sijajno vspel, in da smemo od naših mladih, za vero in vedo vnetih akademikov pričakovati še lepega in koristnega delovanja. Njihova predavanja pa se naj objavijo v celoti!

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. septembra.

Kdo pride za Thunom? »Informacija« piše: Ni treba ravno preveč prerokovati, toda po našem mnenju so dnevi Thunovega ministerstva šteti. Ko spravi enkrat ogersko nagodbo pod streho, bode izvršilo svoje poslanstvo. Glavno vprašanje je potem, kaj bode stopilo na njegovo mesto, ker v politiki ne more biti nikoli kake praznine. Čisto uradniško ministerstvo, o katerem se večkrat govori, je povsem izključeno v tem slučaju. Pogoju bi ne bilo nobeni stranki, niti desničarski niti levičarski, in zlasti bi tako ministerstvo ne razorožilo radikalnih obstrukcionistiških elementov. Potemtakem bi se z njim ne doseglo prav ničesar. Dekoracija se izpremeni, stvar sama se pa ne zboljša. Ravno tako nemogoče je koalicijsko ministerstvo. Tudi o tem noče nihče ničesar čuti, in vsakdo pravi, da skušnje, katere smo imeli z dosedanjimi koalicijami, niso ravno vabljive, da bi se zopet obnovile. Ministerstvo Windischgraetz stoji kakor svari len napis na potu in pozabiti se ne sme, da je bilo tudi Thunovo ministerstvo spočetka koalirano. Po mojem mnenju bi imelo desničarsko ministerstvo še največ upanja do obstoja in tudi največ bodočnosti, s čimer seveda še ni rečeno, da se bode tudi v resnici osnoval desničarski kabinet; saj v politiki se ne zgodi vedno najboljšo. Desničarski kabinet bi mogel pridobiti za-se nemško veleposeststvo, Mauthnerjevo skupino, kršč. socialiste in še druge, ki so dobri Avstrijci, in taka večina bi pač lahko premogla obstrukcijo. — »Informacija« ima pač vse predobro mnenje o omenjenih strankah, čeprav so patrijotične.

Belgrajski dogodki. Nekaj je prav gotovega, kar je pokazala razprava pri naglem sodu: Dosedanje izjave in »dokazi« ne zadoščajo, da bi bil kak obtoženec obsojen; če bi se pa kaj takega zgodilo, se mora preprečiti — tako pišejo listi — izvršitev obsodbe. — Razburjenje vzbuja smrt obtoženca Angjelića. Na samomor ne verjame v Srbiji nobena živa duša, tem manj, ker je očitno, da so dozdevna poslovilna pisma Angjelićeva ponarejena; kajti

bilo je čisto nemogoče pisati obtožencu kako pismo, ker ni imel nobene pisalne priprave. — Resnična poročila o javnih obravnavah so tudi onemogočena, ker je prepovedano, med obravnavo kaj zapisavati. Vlada daje svoja pristranska poročila na razpolago. Poročevalci vnanjih listov so večinoma nezmožni srbskega jezika! — Srbskim listom je bilo zabranjeno, poročati o potovanju črnogorskega kneza v Carigrad. Vsi listi, tudi tuji, so bili zaplenjeni, ako so pisali o tem potovanju. — Odnosaji med Srbijo in Rumunijo so postali jako napeti, ker je srbska vlada odpoklicala poslanika v Bukareštu, Gjorgjevića. — Razprave pred prekim sodom se bližajo svojemu koncu. Včeraj je bila zaslišana Angela Jovanović, ki je svojo izpovedbo pri preiskovalni razpravi preklicala in rekla, da je bila k prvi izpovedbi prisiljena, ker so policijski organi grdo z njo ravnali in jo mučili z gladom. — Naj še omenimo, da je bil vrednik Živković tudi zato obtožen veleizdaje, ker je simpatizoval s kraljico Natalijo in bil z njo v zvezi. — Odvetnik Povičević je bil obtožen, da je sodeloval pri zaroti, in sicer zato, ker je brzojavno častital bivšemu ruskemu poslaniku v Belgradu, Šadovskemu, za novo leto. — Najbolj pogumno je nastopal pri obravnavi vrednik Živković, ki je pred sodniki ostro obsojal sedanjo vladu in dokazoval, da kdor Milana razžali, ta ni kriv razžaljenja veličanstva, ampak privatne osebe. — Obsodba se razglasi najbrže v nedeljo.

Agitacija proti partiški razstavi se najbrže ne bode tako obnesla, kakor so pričakovali in želeli Židje. Nemški vladni krogi jako ostro obsojajo to početje, in to bode gotovo močno vplivalo tudi na druge države. Zelo je razvita agitacija proti razstavi zlasti v Ameriki, a upati je, da se po pomiloščenju Dreyfusa tudi ta šum poleže.

Transvalski „Volksraad“ se jako ostro izraža o zahtevah Anglije, in skoro gotovo je, da jih ne bode vsprejel. Angleška vlada je prejšnji obrok 48 ur za odgovor na Chamberlainovo noto podaljšala, ker »želi«, da bi se stvar mirnim potom poravnala.

Izpred porotnega sodišča.

Včeraj se je začela porotna razprava proti odgovornemu uredniku našega lista v znani vipavski zadevi. — Predsednik sodnemu dvoru je dež. sodni svetnik Schneditz, votanta sodni svetnik Wenger in adjunkt dr. Förster. Tožitelj zastopa dr. Tavčar, toženca dr. Šusteršič. — Na obravnavo je povabljenih 26 prič.

Nato se prebere inkriminirani »Slovenec« dopis, ki se glasi:

»Iz Vipave: Čedne reči mi je poročati, reči, kakršne so dandanes le še v zakotnih gnezdih na Turškem mogoče. Nerač Vam pišem, toda gre se za javno moralo, ki je v zadnjem času pri nas silno trpela. Ljudje namreč uvidevajo, da velja drugo merilo za mogotce, drugo za priprosto ljudstvo. Mogotci, ki imajo oblast v rokah, smejo vse, zastopnik državnega pravičništva miži na obe očesi, pritožbe stiskanega ljudstva so zaman. Liberalna klika, ki terorizuje ves trg in hoče svoj vpliv po vsi dolini razširiti, ima občinsko upravo v rokah. Nji načeluje že lepo vrsto let mož, ki so ga imenovali Vipavci leta 1895. radi njega posebnih zaslug za občino častnim občanom. Oglejmo si njega zasluge na podlagi odloka slav. deželnega odbora z dne 3. dec. 1897., št. 6160. Slavni dež. odbor je pregledal zapisnike občinskih sej in letne račune, in je pri tem dognal marsikaj zanimivega. Najprej je konstatiral, da je županstvo uradno lagalo, ker je dalo v zapisnik zapisati in deželnemu odboru sporočati, da so se računi soglasno odobrili, dasi je nekdo izmed odbornikov ugovarjal in protestiral proti računom. Nadalje je odkril deželni odbor v računih velik primanjkljaj. Od leta 1883. do 1896. se prebitek koncem leta ni redno nikdar prenesel v polnem znesku v račun prihodnjega leta, ampak vselej za 100—200 gl. manj. Deželni odbor je dognal, da je bila občina na ta način oškodovana do pričetkom leta 1896 za 2409 gl. 52 in pol kr., ker deželni odbor ni mogel iz računov uvideti, kam je izginil ta denar, dasi mora biti po postavi vse razvidno iz računov. Iz omenjega od-

loka je tudi razvidno, da so se uračunjevale takse godbenih in plesnih dovolitev le do l. 1891, v kateri žep pa so se stekale po l. 1891., ni mogel deželni odbor dognati, dasi se ve, da se v Vipavi rado pleše in gode. Isti odlok izraža še marsikatero druge pomisleke, o katerih ne moremo govoriti. Ker ne moremo biti osebni, molčimo o vseh družih umazanostih in uradno dokazanih nerodnostih vipavskega župana — častnega občana, molčimo o tem, kako navzlic ukazom slavnega deželnega odbora uprav turško gospodarstvo z gozdom v svoj in svojih privržencev prid, politične nasprotnike pa zatira, vse to za zdaj na stran, zlasti ker upamo, da se bo pričelo poklicano oblastvo za stvar zanimati in pokazalo obupanem Vipavcem, da še živi pravica!

Predsednik: Gospod Rakovec, se li čutite krivega?

Obtoženec: Ne.

Dr. Tavčar predlaga, da se prebere dopis deželnega odbora, ker je potreben za informacijo.

Dr. Šusteršič predlaga, da se prečita poročilo županstva z dne 13. maja 1897. štev. 91 po pritožbi Andloviča zoper občinske račune iz leta 1895.

Na to se prebere najprvo pritožba Andloviča na dež. odbor z dne 7. junija 1896, potem poročilo županstva in rešitev omenjene pritožbe od strani dež. odbora.

Dr. Šusteršič vpraša, če se nahaja sejni zapisnik občinski od dne 25. maja 1896. v spisih.

Ker ga ni, predlaga, da se zahteva, ker se sklicuje dotično poročilo dež. odbora nanj in je vsled tega zelo važen. —

Predsednik obljubi takoj poskrbeti, da se zapisnik dobi.

Dr. Šusteršič konstatuje, da je bil referent v tej zadevi pri deželnem odboru današnji zastopnik obtožitelja dr. Iv. Tavčar.

Na vrsto pridejo priče:

Ivan Nosan sod. svetnik v Vipavi. Priča je bil član obč. odb. Pové, kako se voli vsako leto gozdni odsek treh mož in kako posluje.

Na vprašanje predsednikovo, če je kdo kdaj kaj ugovarjal računom, priča pove, da je nek mož nekoč nekaj ugovarjal in rekel, da računov ne podpiše. To pa se je zgodilo koncem seje. Gospodarstvo se je vzelo odboru od strani komisarja za agrarne operacije vsled pritožb opravičencev. Na vprašanje dr. Šusteršičevo, kdo je prenašal iz straz v glavno knjigo, odgovori priča, da je to delo opravljal tajnik. Glavnih knjig ni on pregledoval, ker so se mu zdele straze glavna stvar. — Gledé gozda bodo prepričali tako dolgo, dokler se ne parcelirajo. Kar se tiče onih dveh k bolnišnici spadajočih vrtov, se je manjši navadno oddajal v najem. Imel ga je v najemu župan. Ker ni bil za nekaj časa plačan in je nekdo v občinski seji gledé tega interpeliral, odgovoril sem, da je to malenkost. Sploh pa je imel župan nekaj na stroških poračunati z občino. Imel je toraj nekaj protiračun.

Priča Može je bil blagajnik in obč. odbornik skozi 7 let. Denar je prejemal in izdajal sam. — Pred Hrovatinom je bil župan Dolenc. Nobeden ni imel z denarjem opraviti. Nakaznice pa je podpisaval župan. Koncem leta so se prenašali računi in se volil odsek za revizijo. Potem so se še-le prenesli računi. V glavno knjigo je prenašal tajnik. Priča je imel opravka samo s strazami. —

Tudi takse je vlekel priča in jih vpisoval. — 1888 l. sem nehal biti blagajnik. O kakem primanjkljaju ne vem nič.

Priča Mesesnel je bil blagajnik od l. 1892 do 1895. Prejemal je on sam denar ali pa žena. Župan je le nakazoval. Računi so bili potrjeni v seji, pregledal jih je odsek. Kakega primanjkljaja po njegovem mnenju ne more biti. Glavne knjige ni nikdar primerjal s strazami.

Priča Božič: Kake štiri dni po članku je prišel Hrovatinov sin k meni, češ da je oče ves obupan in da naj mu pomagam. Name je napravilo to mučen vtis, ker dozdej nisem še nikdar čul o Hrovatinovi nepoštenosti. Ker pa je govorila o tem uradna listina dež. odbora, sem si le mislil, da je prišel vendarle v zagato. Jaz sem o tem razmišljal in prišel na to, da je pomota bila

mogoča le tako, ker so bili od dež. odb. dohodki in stroški računjeni za posamezne občine posebej. Gledé gozdnega gospodarstva omenim, da pristojna glasom gozdno odveznega pisma gospodarstvo občinskemu odboru. Kadar bo skupni gozd razdeljen, odpade to. Poseben odsek je pregledoval hiše in sodil o potrebi opravičencev. Isti odsek je potem v obč. odboru stavil svoje predloge in obč. odb. je imel pravico odločiti in nakazovati. Kar se tiče knjig, sem pregledal samo zaključke in ker se je povsod ujemalo, nisem mislil na napako.

Priča Prhavo je bil blagajnik od 1892 do 1896. l. Tudi on je prejemal in izplačeval denar na podlagi nakaznic županovih. Priča ne bi prisegla na to, da ni kdo tudi kdaj prinesel denarja županu in da ga je ta vzel. Straza se z glavno knjigo ni nikdar primerjala.

Priča Lekan: Gozd oskrbuje županstvo. Poseben odsek poroča o potrebah in potem odloči obč. odbor. V tem odseku župana nikdar ni bilo. Gozd je v dobrem stanju. A ljudje niso zadovoljni, ker se jim ne da. V tem odseku sem bil tudi jaz. Ferjančiča gozdnega čuvaja poznam. Šel sem z njim v gozd. A ni mi nikdar rekel, da je v lepem stanju, pač pa ga je grajal. Da bi politični nasprotniki županovi manj dobivali, ne ve povedati.

Priča Šček: Gozd je po nekaterih krajih, kjer se za kurjavo seka, preveč sekan. Župan ima gotovo precej vpliva, če tudi ni v odseku, ker ima večino v odboru. Ferjančič mu je omenil, da se morajo gozdi drugod čistiti, ker se sicer škoda dela. Jaz sem oddajal les, kakor se je glasila nakaznica. Priča je hlapec občinski in stori samo to, kar se mu nakaže. Na vprašanje dr. Šusteršičevo, kdo je bil podpisan na nakaznicah, priča tega ne vé povedati. Konečno izjavi, v protislovju z malo preje dano izjavo, da mu ni treba gledati nakaznic. Tudi zapisnikov ni gledal. Delal je po znamenjih v gozdu.

Priča Mohorčič: Bratoš mu je pripovedal, da ga je Poniž poslal, da kupi les. Kupil je šest kosov. Pravi, da ga je nerad prodal, ker se je bal, da lesa potem ne dobi več. Če je bil les zaznamovan, nisem gledal — Svojega lesa nimam.

Priča Žvokelj je opravičenec in odbornik skozi 20 let. Z gozdom gospodari občina. Poprej je bil izvoljen za celo dobo poseben odbor, pozneje se je spremenilo v toliko, da so na splošno zahtevanje vsako leto bili voljeni v odsek trije možje. Jaz sem pomagal blagajniku pri računih. Šla sva od točke do točke, a našla vse v redu. Taks za ples ni bilo v letu 1893, ker se v tem letu ni skoraj nič plesalo.

Obravnava se nadaljuje ob pol štiri uri popoldne:

Priča Poniž je tudi opravičenec. Tudi on ni zadovoljen z gospodarstvom, ker ne gre v redu. Mnogokrat mu je priznala komisija, a odbor ga je odvrnil. Pritožil se je, a koliko bo imela pritožba vspeha, ne ve. Zadnjič je dobil nakazanega nekaj lesa l. 1894. — Kodela mu je priznal, da je dobil hojo od župana za volitev. To mu je pripovedoval 8. nov. 1898.

Priča Ferjančič (gozdar) v Kamniku. — Bil je gozdar pri okr. glavarstvu v Postojni. Vipavski gozdi niso slabi. A v dobrem stanju niso. — Kajti sekalo se je protipostavno. — Mnogokrat je gozdnega čuvaja opozarjal, naj se boljše postopa. Ubogal me ni nobeden. Zato sem bil prisiljen napraviti na glavarstvo ovadbo radi slabega gospodarstva. — Posekavalo se je dobro in slabo je ostalo. — Ovadbo na glavarstvo sem napravil 1897. — V času, ko sem hodil pregledovat jaz, niti ni bilo kakega posebnega odseka, ampak je vso stvar vodil župan sam. — Ne vem pa, če je župan to osebno izkoriščal.

Priča Stanec: On je imel iti po les po naročilu županovem, ko je ta ravno delal klavnico, in pripomnil, da je gori v gozdu Kobal, član gozdnega odseka. — Kobal se je branil. Mi smo podrli 2 gredi in šli. Tega je že 12 let. Priča potrди, da dobivajo skoro izključno les županovi politični privrženci, čeprav niso potrebni. — Tako mi je pred 2 leti komisija priznala, odbor me je pa zvrnil, med tem ko so dobili lesa županovi prijatelji, ki so imeli doma že na kupe lesa. — Tako je dobil Lerman lesa,

ko je imel doma 4 vozove. — Zato sem se pritožil na agrarno komisijo.

Priča Kobal Andrej je bil dninar pri županu pred 12 leti. — Ko je ta delal novo klavnico, poslal je po 2 hoji. Sicer jih je imel že doma, a ker jih je zidar zavrnil, je poslal po dve novi — Kobal je rekel: Pojte do nadzornika, ker jaz nimam časa. Kam so ti 2 hoji porabili, ne vem.

Priča Kobal Janez bil je l. 1886 do 1887 načelnik gosp. odseka. Potrди, da so bili po njegovem mnenju odklonjeni vedno županu neprijazni možje. — Kdor je bil prijatelj, dobil je lesa, drugi nič. — Zaradi onih 2 hoj sem grajal župana v seji, vendar dosegel nisem nič.

Priča Čuk je bil 86. leta v gozdnem odseku. — Potrди, da se je delalo v odboru, kakor je njim kazalo. — Ubožnejši posestniki so bili kolikor moč prikrajšani, mogočnjaki so dobili, kolikor so zahtevali.

Priča Rokman je bil pred 7 leti gozdni čuvaj. — Izpové, da mu je rekel Hrovatin, ko so bile pritožbe čim dalje večje, kaj nam hočejo, če iz gozda izpeljemo, gori več nimamo.

Priča Krhne je bil občinski odbornik 9 let. Pove, da je vrt, ki spada k ubožnici, vžival župan. Navadno se je oddajal po licitaciji. Če je Hrovatin kaj plačeval, ne vem. Pri neki seji sem omenil, da ne najdem vrta zapisanega v knjigah.

Priča Koljšak pove, da je bil vedno prikrajšan.

Priča kanonik Kalan. Preds.: Današnja razprava zadeva notico v »Slovenca« z dne 11. oktobra 1898. Obtožen je odgovorni urednik Rakovec, ki trdi, da je bil takrat, ko se je notica tiskala, bolan in ni vedel torej za njo.

Priča: Se ne spominjam, da bi bil bolan. Mogoče pa je, ker je sploh večkrat bolan.

Priča Andlovic je pri seji povedal, da je našel napak pri računih za l. 1895. Župan je odgovoril, da so bili računi 14 dni preje na razpolago in bi se moral pritožiti preje. Zapisnika jaz nisem podpisal in povedal, da se hočem pritožiti. Naročil sem, da obč. pisarna odpošlje mojo pritožbo tekom 14 dnij na dež. odbor. Večkrat sem vprašal slugo, če je že odposlana moja pritožba, a zavrnilo se me je, da župan ne more samega sebe tožiti. — Na posameznosti v računih, s kojimi ni bil zadovoljen, se danes ne more spomniti. — Tudi pri gozdu ni šlo vse v redu, večkrat naravnost zoper sklepe obč. odbora. — Jaz sem bil kar po vrsti prikrajšan.

Priča Malneršič: Z gozdom se je slabo gospodarilo. Neljube ljudi so v seji zvrgli. — Komisija mi je priznala 1897. l. tri voze. Jaz sem prosil za štiri. A dobil nisem ničesar. — Ker sem prodal žaganjce, me je županstvo izključilo. — Jaz imam 2 številki, na koji obe sem za les opravičen in se sklicujem v tem oziru na zemljiško knjigo. — Kljub temu se me je priznalo le za jedno številko opravičenega. — Letos sem dobil na 2 številkah. Dokaz, da sem za obe opravičen. — Vem tudi, da je delil hoje za volitve Kodelu. Hrovatin mu je rekel: Kodela, ali greš na mojo stran volit, daj ti bom šibo. — Potreben je ni bil, kajti prodal jo je za 7 gld. 50 kr. Božiču.

Priča Kariš: Gospodarstvo ne gre poštemim potem. — Se preveč ozira na mogočnjake. — Kar sem na posestvu, dobil sem dvakrat lesa nakazanega. — Lani sem prosil za les. Komisija je spoznala mojo potrebo in mi priznala 2 voza. Dobil nisem nakazanega nič. — Župan je rekel, da se ravna samo po bukvah. Tudi jaz potrđim, da je Kodela dobil za volitve hojo, ko niti ni bil spoznan za potrebnega. — Hojo je koj prodal Anton Božiču.

Priča Kodela pové, da je pravil o podeljeni hoji za volitve kar tje v en dan. — Res pa je prodal hojo, kar bi ne smel storiti. Dobil je hojo po potrebi in proti taksi 80 kr. — Odkazano jo je dobil od odseka. Krhne je bil zraven in mi jo je odkazal.

Priča Premru tudi ve, da se slabo gospodarilo z gozdom. Seka se, kar naj bi ostalo notri, in pušča, kjer naj bi se čistilo. — Tisti, ki imajo

dosti, dobivajo, drugi nič. — Jaz nisem že štiri leta, čeprav živo potreben, nič dobil. — Ko je bil uradni dan glavarstva za Vipavo, sem se hotel osebno pritožiti, a župan me je zaviral, češ saj ni treba k glavarstvu, bomo že sami dali. — Ker le ničesar ni bilo doseči, sem se res obrnil do glavarstva, a to me je zavrnilo na komisijo za agrarske operacije v Ljubljani. — Da so res premožnejši dobivali, povem, da je dobil letos Lekan 8 voz.

Priča Ferjančič Janez je bil 3 leta obč. odbornik. Vrt pri ubožnici je imel Hrovatin. Pred kratkim je omenil v seji Krhne, da ni bil plačan. Župan je obljubil plačati, kar se mu prisodi. — Prisodilo se je 40 gld. za 4 leta. — Omenil je župan, da ima protiračun z mesom, ki ga daje ubožnici.

Priča Nadlišek pove, da je hram vžival Hrovatin. Če ga je plačeval, ne ve. Z njim vred ga je vžival Hladnik, ki je imel v kleti vino.

Priča Škapin pravi, da je pasel na vrtu pred tremi leti žrebe s Hrovatinovim dovoljenjem. Za pašo plačati je imel 5 gld. na leto. Kam se je zapisal ta denar, ne ve.

Priča Kobal Janez je opravičenec pri skupnem gozdu. Gospodarstvo mu nikakor ne more ugajati, ker se pelje neredno. Komisija me je predlagala, ker sem bil nad vse potreben, toda odbor me je ven vrgel. Potrdim svojo prejšnjo izjavo, da so dobili v prvi vrsti županovi prijatelji. Dokaz temu Lekan. Zato sem se pritožil 26., ko je bil ravno uradni dan, glavarstvu, ki pa je reklo, da ni kompetentno. Zavrnilo so nas v Ljubljano na agrarni komisariat. Pritožba je bila tu na zapisnik vzeta. Ker sem bil v veliki sili, obvestil sem o tem žandarmerijskega postajevodja in prosil, da se mi od te strani nujno pregleda. Res je prišel vodja in zidarski mojster Perhul. Zapisala sta si vse in jaz sem ju še enkrat prosil, češ, da nevarnost preti. Pri ti priliki se mi je reklo, da bi bil celo kaznovan, ako bi ne bil stvari sedaj naznanil. Toda zopet sem čakal mesec dnij in še čez — zaman.

Priča Rozman je tudi opravičenec. Tudi on je z gospodarstvom zelo nezadovoljen. Leta 1896 sem zahteval hojo, katere nisem dobil. Sodi sem, da je bil župan tega kriv, ki ima prvo besedo v seji. Postopalo se je očitno pristransko. Dalo se je le županovim privržencem, in celo takim, ki nobene številke niso imeli. Les se je odvažal kar brez znamenjev. Tako je dobil les, tramove in krlje Pavle Rozman meseca svedčana tega leta, ki je brez številke. Dalje Lekan, ki se niti vpisal ni na polo. — Gozdni čuvaj Trček sam me je nekoč poklical in mi o tem pravil in še pristavil: Če bo šlo tako dalje, jaz res ne vem, kako bo.

Dr. Šusteršič: Vi ste pooblaščenec skoro vseh opravičencev, razven štirih. Ali Vi kot tak lahko izjavite občno sodbo o gospodarstvu?

Priča: Občna sodba pri nas je, da se pristransko gospodari. Tudi sem kot pooblaščenec pri agrarnem komisariju izjavil, da je vse nezadovoljno, ker se ozira samo na prijatelje. Župan, ki je bil tudi poleg, se je pa vzdignil in zahteval, da prekličem te besede. Štefan Hrib pa je na to vzkliknil: Ne, to je resnično, dokler sem bil Vaš, sem dobil vedno, sedaj ne dobim nič.

Dr. Tavčar skuša oslabšati izjavo priče.

Dr. Šusteršič: Ali ni rekel Krhne kot odsekov načelnik Lekanu: Saj ti boš itak dobil, če si vpisan ali ne.

Priča: Da.

Odredi se konfrontacija te priče z Lekanom.

Priča Župnek, okr. agr. komisar, pové, da so se kupičile večne pritožbe glede gozdnega gospodarstva. Včasih so se kar trumoma oglašali in zahtevali lesa. — On je ljudi miril, ker je kontrola v enakih stvareh res težka. — Primoranega se je konečno čutil, zahtevati od županstva, da se opraviči. Začela so se obravnavanja, s katerimi se je stvar precej zavlekla, a vmes ni hotelo biti konca pritožbam. — Tudi glede one hoje, ki je bila darovana za volitve, je dobil neko pritožbo, a tudi ona ne vé, da bi bila vknjižena in kdo jo je dobil. — Les so prodajali res, a zato, ker so ga — namreč oni, ki so ga dobili — preveč dobili. — Dobava lesa za nove stavbe kot je bila n. pr. klavnica županova, je sporna stvar. Vendar pa navadno les v teh slučajih ni dovoljen. Gozd se deli

na tri sto posestnikov. Dokler se ne razdeli gozd, bode nezadovoljnost vedno med ljudstvom. Stvar se v kratkem vredi. Sedaj fungira na podlagi znanečasne odredbe provizorni odsek, ki bode pozneje postal stalen.

Priča Jurij Požega: Vrt pri ubožnici zadnja tri leta ni bil nič sklican. Župan ga je vžival, a ga ni plačal. Krhne je pri neki seji omenil, da nič ne plača. Vrt stane letnih 10 gld. Župan imel je prejeti nekaj na mesu, ki je je pošiljal v ubožnico.

S tem je bilo zaslišanje prič v vipavski zadevi končano.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. septembra.

(Izpred porotnega sodišča.) Sinoči so bile zaslišane vse priče v Hrovatinovi zadevi. Danes je bila na vrsti tožba 27 mestnih odbornikov ljubljanskih proti »Slovincu«, ki so se čutili žaljene, ker smo pisali, kako vlogo da mestni zbor igra v zadevi javne prostitucijske hiše v Ljubljani. Obravnava je bila tajna. Zanimivo je bilo, da je zastopnik tožiteljev tik pred obravnavo umaknil del tožbe, v katerem se je čutil še posebe žaljenega zavarovalni zastopnik Josip Prosenc in sicer s tem, ker smo pisali, da si je prste oblizoval po županskem stolu in da je sploh znana njegova politična značajnost. Možu najbrže ni bilo po volji, da je zagovornik obtožencev zato ponudil dokaz resnice. — Danes popoldne sta govorila oba zastopnika, zvečer se izjavijo porotniki in potem sodišče izreče svojo sodbo.

(Osobne vesti.) Č. g. dr. Josip Ivanič, bivši ravnatelj škof. konvikta in škof. pisarne v Trstu, je minuli ponedeljek odšel za prefekta v plemiški zavod »Theresianum« na Dunaju. — Premeščen je nadzornik južne železnice H. Stumpf el v Trst.

(Državna podpora.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo komisiji za pogozdovanje Krasa za potrebna dela v prihodnjem letu 14.000 gld., kmetijski podružnici Zagorje-Izlake pa za napravo drevesnice 200 gld. podpore.

(Umrli je) v Litiji 14. t. m. dopoldne starosta kranjskih odvetnikov g. dr. Julij Wurzbach, star 80. let. Pogreb bo jutri popoldne ob 3. uri.

(Volitev v pridobninsko komisijo.) Zaradi pogojava o volitvi v pridobninsko komisijo vabi trgovska in obrtniška zbornica vsled želje več zavezancev pridobninske zavezance 4. razreda v priredbenem okraju mesto Ljubljana, da bi v soboto, 16. septembra 1899 ob 3. uri popoldne, prišli v dvorano »Mestnega doma« (cesar Jožefov trg).

(Iz Zaplane): Nasproti poročilu »Slov. Lista« lanskega leta poročamo, da je pretečeni mesec postavila domača tvrdka »Brata Zupana« nove orglje. (Opus 72.) Delo je točno in solidno. Glas je lep, mil in mogočen. Z eno besedo delo hvali mojstra, ki se trudi za napredek in zasluži vsestranske podpore. Reči moramo, ako bi vsak mojster tako točno izvršil svoje delo, da bi se kaj radi držali gesla: »Svoji k svojim«. Orglje je blagovolil slovesno blagosloviti prelat dr. Kulavic. Želimo le, da bi enaka harmonija, katero je g. govornik kazal poslušalcem v krasnem govoru — na orgljah — vladala kakor v posamezniku tako v celi fari.

(Izpred upravnega sodišča.) Upravno sodišče na Dunaju je zavrnilo pritožbo J. Adlešiča v Krškem proti naučnemu ministerstvu radi članstva v krajnem šolskem svetu.

(Iz blejskega kota.) 13. septembra. Po preteku toliko let zopet slovenski duhovnik — afrikanški misijonar! Gospod Janez Godec, bivši kapelan gorjanski, je zapustil danes svojo domovino ter se odpeljal v Briksen, da se ondi kot sin kongregacije presv. Srca Jezusovega pripravi za apostolskega misijonarja. Delo, katero je naš slavni dr. Ign. Knoblehar pričel in pri katerem bi mu bil tako rad Luka Jeran pomagal, naj zopet Slovinc nadaljuje. Skoraj bi si upal trditi, da sta si ta dva moža sama izprosila naslednika — misijonarja — rojaka v Srednji Afriki. — Z gospodom Janezom Godecem izgubi ljubljanska škofija vzornega duhovnika. Dasi je bil vedno rahlega zdravja, storil je že kot gimnazijec VI. razreda sklep, da postane misijonar. In temu sklepu je kot mož jeklenega značaja ostal zvest. Premagal je vse ovire, premagal, rekel bi, z železno voljo

celo svojo bolezen. Ko sem ga danes pri slovesu vprašal: »Vam je bilo li težko posloviti se od očeta, bratov in sester?«, mi je smehljaje odgovoril: »Meni ne, ker se mi danes uresničuje moja srčna želja, toliko težje pa so se moji domači poslovili od mene.« — V Gorjah je deloval gospod Godec kot kapelan tri leta z vso vneto pravega duhovnika. Njegov spomin pri faranih in pri veleč. g. svetniku J. Azmanu, katerega je ljubil in spoštoval kot svojega očeta, ostane neizbrisljiv. — Mi, njegovi duhovni sobratje, pa ne bomo pozabili prošnje, katero nam je dne 5. septembra pri pastoralni konferenci v Radovljici pokladal na srce. Spominjali se bomo dragega prijatelja pri svetih mašah in prosili, naj Vsemogočni blagoslavlja njegovo bodoče apostolsko delovanje. — Dne 15. pr. m. je obhajal slovesno novo mašo č. g. J. Kunčič v gorjanski farni cerkvi. Č. gospod novomašnik je bogoslovec goriške nadškofije. Slavnostni govornik je bil gorjanski rojak č. gospod Janez Belec, župnik pri Sv. Martinu v Istri. Ker v Gorjah že 20 let ni bilo jednake slovesnosti, porabili so vrli Gorjani to priliko, da so svojemu rojaku novomašniku vsestransko pokazali, kako ga ljubijo in spoštujejo. Na mnoga leta v vinogradu Gospodovem!

(Za podržavljenje celjske policije) sta odposlali prošnjo na ministerstvo občini Bezovica in Sv. Peter v Sav. dolini. Enako prošnjo odpošlje tudi občina Gotovlje.

(Iz Ricmanj) pišejo »Edinosti«, da tamošnji župan, oziroma občinski zastopnik nikdar ni podpisal prošnje za združenje s Trstom. Istina je le, da je znani Polde Mauroner po nekem svojem delavcu poslal dotično prošnjo županu v Boršt v podpis. Toda možje so Poldetovo prošnjo vrgli v koš. S tem popravimo svojočasno poročilo, katero smo posneli po »Edinosti«.

(Volilski shod) bode v nedeljo dne 17. t. m. ob 4. uri pop. v Kozjem; poročal bode poslanec vitez Berks o delovanju državnega zbora.

(General de Verma.) »Tribuna« ve iz gotovega vira poročati, da je bil letošnje poletje na avstrijskih tleh italijanski general de Verma. Ta je v družbi več družih vojaških dostojanstvenikov italijanske pehote obhodil ves Trst z okolico, posvetoval se tu z nekaterimi odličnimi pristasi irendente, obiskal grad Miramar in šel potem čez Kras proti Ljubljani in tudi na Bled. Ti gospodje so bili ves čas svojega bivanja na avstrijskih tleh tesno v svojem krogu in zlasti izven Trsta niso občevali z nikomur. — »Tribuna« dostavlja temu podjetju de Verme, da je isto skrajno nespametno in predrzno, kajti vsi mogoči poskusi glede Trsta so same neplodne sanjarije, ker je treba pomisliti, da je od 166.000 prebivalcev v Trstu več ko ena tretjina Slovanov, s katerimi bi račun nikakor ne bil tako lahak, kakor si mogoče de Verma in pristasi mislijo, več ko ena tretjina pa je izven tega tudi zvestih Avstrijcev in le mala peščica nezadovoljnih prenapetežev, katerim se v Avstriji predobro godi, sanja o združenju Trsta z Italijo. Tako »Tribuna«, iz katere poročila se da sklepati, da se doli v lačni Italiji vendar nekaj pripravlja.

(Tržaška oblast in lahoni.) Včasih se tržaška politična oblast venderle postavi po robu preširni oholosti irendente. Ob navzočnosti »generala« Garibaldija je pridno potiskala v luknjo lačne nemirneže, ki so plačani skovikali po tržaških ulicah »eviva Garibaldi« in detto Italia, in je temu smešnemu generalu dala krepko razumeti, da se je — prenaglil s svojim »tržaškim obiskom«. Minoli praznik pa je prepovedala društvu »Unione Ginnastica« demonstrativno veselico v Barkovljah, na kateri bi bili delili darove vesljačem »regatte« in žalili avstrijska čustva na najdrznejši način. Judje in plačani kričači so skrili svoje dolge nosove. Mi le želimo, da bi politična oblast dosledno poštopala proti tržaški irendenti.

(Ogenj v dimniku.) Sinoči ob pol sedmih so se vnele saje v pekarni g. J. Schreya v Gradišču. Ognjegasci so bili takoj na mestu, a niso imeli nikakega posla.

(V Celju) so se tudi nekateri nemški uradniki udeležili ljudske veselice povodom zborovanja »Südmarke« ter s »heil« klici pozdravljali velenemško pesen »Wacht am Rhein«. Za to slavnost je celjska mestna uprava kupila za 300 gl. frankfurtarskih zastav in jih vsiljevala raznim hišnim posestnikom. Pregovarjali so tudi nekega upoko-

Srednja včerajšnja temperatura 12.7°, normale: 15.0°.

„Glavna slovenska
hranilnica in posojilnica,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo“,
pisarna v Šelenburgovih ulicah št. 3
v Ljubljani,
sprejema in izplačuje

hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % obresti
od dné do dné brez odbitka in brez
odpovedi.

Za brezplačno pošiljanje denarja so položnice
na razpolago.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina,
ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik,
predsednik.

757 1

Mlad, vojašine prost
trgovski poslovodja,

izvežban v vseh strokah, išče službe. Sprejme
tudi kako drugo primerno službo 748 3-3
Naslov pové upravništvo »Slovenca«.

Naznanilo.

V sredo, dné 20. septembra, ob 10. uri dopoldne prodalo
se bo v skadišču južne železnice v Ljubljani po
javni dražbi

12 sodov kave.

Sporco 1008 kilogramov.

753 2-1

K obilni udeležbi vabi

Načelnistvo postaje.

Učne knjige za vse šole

kakor tudi

vse druge šolske potrebščine

priporoča

759 3-1

L. Schwentner

knjigotržec v Ljubljani, Dvorski trg št. 3.

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. o. kr. ministerstva za uk in bogočastje
pripuščeni slovenski

mali, srednji in veliki

katekizem ali krščanski nauk,

ki ga je založilo knezoškofjstvo ljubljansko, se dobiva pri knjigotržcih na drobno mali po 15 kr.,
srednji po 32 kr. in veliki po 40 kr.

Na debelo pa ga bo od 15. sept. 1899 dalje razprodajalo edino le knezoškofjstvo ljubljansko, ki je
poskrbelo za to, da ne dobé le knjigotržci kolikor mogoče velikih ugodnosti, ampak da bo dajalo tudi
gg. katehetom, ki bi katekizma več vkupaj naročili, na vsakih 10 iztisov po tri iztise namečka za ubožne učence.

Vsi iztisi katekizma, kar se jih bo od 15. septembra t. l. dalje razprodalo knjigotržcem, bodo imeli
znotraj na platnicah prilepljen po en listič. Te lističe naj gg. katehetje od učencev nabirajo ter naj je svoj
čas pošljejo knezoškofjstvu ljubljanskemu, katero jim bo poslalo za vsakih 10 takih listkov po en iztis
dotičnega katekizma za ubožne učence zastoj. Plačati jim bo samo troške pošiljave.

Natančnejša pojasnila glede dobave v večjih množinah daje na željo gg. razprodajalcem knezo-
škofjstvo ljubljansko.

V Ljubljani, dné 9. septembra 1899.

749 3

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:

Filoteja sv. Frančiška Sal. ali naved k bogoljub-
nemu življenju. S pridejanim molitvenikom. Po francoskem
izvirniku poslovenil Ant. Kržiž. Stranij XVI + 503. V usnji
z marmorno ali rudečo obrezo 90 kr., z zla o obrezo 1 gld.
20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Pot v nebesa ali življenje udov tretjega reda sv. Fran-
čiška Ser. kl med svetom živijo. Spisal o Nikolaj Meznarič,
5. pomnoženi natis. Stranij VI + 583. V usnji z marmorno
ali rudečo obrezo 90 kr., z zla o obrezo 1 gld. 20 kr. Po
pošti 10 kr. več.

Oboje je dobiti tudi v prodajalnici kat. tiskovnega
društva (prej H. Nieman).

Barve za umetnike, düsseldorfске, dr.
Schönfelda, v pu-
šicah, za akademične slikarje, ter Kaspar-jeve in Spitzauer-
jeve, dobé se pri tvrdki BRAT AEBERL v Ljubljani,
Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 7 11-6

Kupiti želim

v Škofji Loki majhno hišo s tremi ali štirimi
sobami. Poslopje naj je v dobrem stanu, in če
mogoče blizu kake cerkve. Kdor tako hišo prodati
želi, naj z imenovanjem hišne številke to naznani
upravništvu »Slovenca«.

746 3-3

Prostovoljna prodaja

bode dné 21. septembra t. l. predpoldnem ob 10. uri v Vel. Dolini
slededih cerkvenih posestev:

- Hiša z dvoriščem in vrtom na najlepšem cerkvenem pro-
storu, najnižja ponudba je 800 gld.
- Vinograd z novim nasadom, cena 2000 gld.
- Njiva, kateri je cena 125 gld.

746 1-1

Župni urad.

Knjigarna Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 639 6-2

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih
vezih po znižanih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastoj.

Telefon št. 135.

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec

v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet št. 847-533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dné do dné po 4 $\frac{1}{2}$ %.
Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 14. septembra.

Skupni državni dolg v notah	100 gld.	—	kr.
Skupni državni dolg v srebru	99	95	»
Avstrijska zlata renta 4%	117	90	»
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100	50	»
Ogerska zlata renta 4%	117	50	»
Ogerska krona renta 4%, 200	95	30	»
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	906	—	»
Kreditne delnice, 160 gld.	372	60	»
London vista	120	57 $\frac{1}{2}$	»
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	92	»
90 mark	11	77	»
40 frankov (napoleonidor)	9	56 $\frac{1}{2}$	»
italijanski bankovci	44	50	»
C. kr. cekini	5	69	»

Dné 14. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld.	25	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156	50	»
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195	50	»
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100	50	»
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140	—	»
Dunavske vravnave srečke 5%	128	50	»
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107	75	»
Posojilo goriškega mesta	112	—	»
4% kranjsko deželno posojilo	—	—	»
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97	—	»
Prioritetne obveznice državne železnice	215	25	»
» » južne železnice 3%	168	25	»
» » južne železnice 5%	118	—	»
» » dolenskih železnic 4%	99	50	»

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld.	25	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165	—	»
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20	85	»
Rudolfove srečke, 10 gld.	29	—	»
Salmove srečke, 40 gld.	83	75	»
St. Genois srečke, 40 gld.	84	—	»
Waldsteinove srečke, 20 gld.	62	—	»
Ljubljanske srečke	23	20	»
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151	—	»
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3220	—	»
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	429	—	»
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	69	75	»
Splošna avstrijska stavbinska družba	105	—	»
Montanska družba avstr. plan.	290	25	»
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	184	—	»
Papirnih rubljev 100	127	37	»

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako frebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.

Izdajatelj: Dr. Ivan Jasežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.